

Muistio

Harjoittelukoulujen Tutkoke-koordinaattoreiden työkokous Lapin yliopiston Keropirtillä 27 - 28.3.2014

Osallistujat:

Hannu Juuso pj – Oulu
 Eeva-Maija Niinistö – Rauma
 Anne Tossavainen - Savonlinna
 Sanna Isopahkala – Savonlinna
 Tapani Saarinen – Helsinki / Viikki
 Katariina Stenberg – Helsinki / Viikki
 Risto Patrikainen - Joensuu
 Jyrki Korkki – Joensuu
 Kari-Pekka Lapinoja - Oulu
 Outi Tiainen - Oulu
 Suvi Lakkala – Rovaniemi

Keskiviikko 26.3.2014

- Saapuminen Rovaniemelle / Lapin yliopiston harjoittelukoulu klo 14.30.
- Luento: *Tiedekuntien ja harjoittelukoulujen yhteistyö*, apulaisprofessori Tuija Turunen, LY
- Keskustelua luennon pohjalta. Esillä mm. professori Anneli Laurialan ”malli” Tutkiva opettajuus → ks. liite 1.
- Siirtyminen Lapin yliopiston majalle Keropirtille.

Torstai 27.3.2014

Työkokous Keropirtillä klo 8.30 – 18.00

1. Sähköisen uutiskirjeen (TutKoKe-uutiset) arviointi / kehittäminen

Keskustelua:

- Tavoitteena on tiedottaa matalalla kynnyksellä, mitä harjoittelukouluissa tapahtuu. Virittää yhteistyötä ja uusia kehittämisideoita.
- Toimiiko sähköisenä / paperisena kopiona? Osa koordinaattoreista on kokenut, että paperinen versio opettajainhuoneen pöydällä on hyvä juttu, osa kokee että paperinen menee hukkaan → jutut ovat olleet pitkiä, niitä pitäisi tiivistää ja terävöittää, jotta lukemisen kynnyksesi laskisi. Uutiskirjeissä on tähän mennessä esitelty pääasiassa eri yksiköiden TutKoKe-toimintaa, josta syystä uutiskirjeet paisuneet.

Päätöksiä:

- Uutisikirjeitä lyhennetään ja terävöitetään → yksiköistä tulevat tekstit toimitetaan koordinaattoreiden kautta, joka "ohjaa" tarvittaessa oman yksikkönsä kirjoittajia
- eNorssin sivustolle laaditaan TutKoKe – uutisten kirjoittajaohje (Olli-Pekka, Sanna ja Hannu)
- eNorssin www sivustolla oleva TutKoKe-osio päivitetään (Hannu → Mikko Horila)

2. Suomen harjoittelukoulujen yhteisjulkaisusarja ja tulevat TutKoKe-symposiumit**Todettiin:**

- Tähän mennessä ilmestynyt useita yhteisiä julkaisuja, viimeksi v. 2013 Oulun normaalikoulun toimittama "Tutkimusperustaisuus koulussa ja opettajankoulutuksessa", jonka englanninkielinen käännös valmistuu toukokuussa 2014.
- Joensuun normaalikoulu toimittaa seuraavan kirjan → teemana opetusharjoittelun ohjaus, julkaistaan TutKoKe- symposiumissa 31.10. 2014 Joensuussa.
- Joensuun normaalikoulu järjestää TutKoKe-symposiumin 30 - 31.10.2014. Samassa yhteydessä koordinaattoreiden esiseminaari 29.10.2014. → ks. videoklippini asiasta <http://www.enorssi.fi/tutkimus-kokeilu-ja-kehittamistoiminta>
- Jyväskylän normaalikoulu järjestää TutKoKe - symposiumin syksyllä 2015 → opetuksen ja kasvatuksen filosofiset kysymykset → julkaisu tästä teemasta

3. TutKoKe-koordinaattorin työkirja**Todettiin:**

- Työkirja on valmis → Marko toimittaa sen kaikkien yksiköiden koordinaattoreille
- Työkirja on asiakirja, johon on koottu TutKoKe-koordinaattorin tehtävät.

4. Harjoittelukoulujen TutKoKe – strategia 2020

Koordinaattorit olivat saaneet etukäteen tutustuttavaksi rehtori Heikki Haposen lähettämän luonnoksen strategiapaperiksi. Kokouksessa luonnos muokattiin esitettäväksi eNorssin kevätseminaarissa Joensuussa + mahdollista jatkotyöstöä varten → liite 2

Päätettiin, että yksikkökohtaiset TutKoKe-strategiat vuosille 2014-2016 päivitetään kussakin yksikössä sen jälkeen, kun strategia 2020 on valmistunut.

Strategialuonnoksen pohjalta käsiteltiin erityisesti täydennyskoulutuksen linkittämistä TutKoKe-työhön ja keskusteltiin pitkään tutkimusperustaisuuden käsitteestä.

a. Täydennyskoulutus

- Strategialuonnoksessa ei ole huomioitu täydennyskoulutusta

→ täydennyskoulutus kytkettävä selvemmin myös TutKoKe-työhön →

täydennyskoulutuksen osuus norssin opettajien työtehtävissä olisi muutenkin määriteltävä tarkemmin

- Esimerkkinä täydennyskoulutuksen linkittymisestä TutKoKe:een oli esillä Oulun normaalikoulun UBIKO-hanke. Vierailijoiden myötä on kehitetty maksullinen koulutusvierailukäytäntö. Vierailuun sisältyy hankkeen teoreettinen taustoitus, siihen liittyvien tutkimusten esittely ja vasta tämän jälkeen tutustuminen käytännön tilaratkaisuihin ja pedagogisiin työmenetelmiin. Koulutusvierailut räätälöidään tilaajan toiveiden mukaisesti ja ne kestävät yleensä 2-3 tuntia. Kouluttajina toimivat kehittämistyössä mukana olleet opettajat, joille korvataan TES:n mukaisesti. Tähänastiset kokemukset ovat olleet hyviä.
- Myös Rovaniemellä suunnitteilla ”peruspaketti” vierailijoille.
- Helsingissä olemassa myös koulutuspaketit.
  - ➔ koulutusvierailujen tavoitteena esitellä harjoittelukouluissa tehtyä pedagogista kehittämistyötä ja osallistaa toteutukseen TutKoKe-työtä tekevät opettajat ja tutkijat
- Oman tiedekunnan / välittömien sidosryhmien (esim. kotikaupunki) kautta tulevilta vierailta ei yleensä veloiteta mitään, jolloin rehtori hoitaa vierailut omiin työtehtäviinsä kuuluvina asioina.
- Keskusteltiin laajemmin erilaisista harjoittelukoulujen tarjoamista täydennyskoulutusvaihtoehdoista:
  - Isot kotimaiset tai kansainväliset ryhmät, joille laaja (esim. 1-2 päivää kestävä) seminaarityyppinen koulutus → suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä yliopiston täydennyskoulutuskeskusten (Palmenia, TOPIK jne.) tms. asiantuntijatahojen kanssa → täydennyskoulutuksen koordinoitu myyminen, koulutusvienti
  - Kotimaiset / paikalliset ryhmät, joille järjestetään 2-4 tunnin räätälöityjä koulutusvierailuja maksupalveluperiaatteella. Suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat koulun rehtori ja ao. opettajat. Mahdollisuus sovittaa koulujen TutKoKe-työ käynnissä olevaan OPS – uudistuksen tukemiseen erityisesti v. 2015, jolloin alkaa paikallisten opetussuunnitelmien tekeminen.

b. Tutkimusperustaisuus – mitä se on?

Käytiin vilkas keskustelu aiheesta. Pohdittavaksi jäi esim. seuraava näkökulma (HJ):

- Tieteellinen tutkimus (research) on yksi asioiden / ilmiöiden tutkimisen erityismuoto so. systemaattinen, tieteelliseen metodiin perustuva toimintatapa ihmisen pyrkiessä selittämään maailmaa (luonnontieteet) ja ymmärtämään ihmistä (ihmistieteet) → tiedeinstituutio. Opettaja / opetusharjoittelija ohjaajan tukemana tutkii ongelmallisia tilanteita edellistä laajemmassa / monimuotoisemmassa merkityksessä (inquiry) ratkoessaan oman toimintansa kautta esim. erilaisia pedagogis-didaktisia ongelmia

tai yrittäessään ymmärtää opetustilanteissa kohtaamiaan ilmiöitä. Tähän prosessiin kytkeytyy ideaalitalanteessa myös tieteellisen tutkimuksen tuottamaa ”teoriaa”. Inquiry – tyyppinen tutkimus tuottaa käytännöllisen toiminnan seurauksiin perustuvia oivalluksia (ammattillista kasvua) varsinkin silloin, kun siihen onnistutaan ohjaajan toimesta kytkemään tieteellisiä eksplikaatioita .

c. *”Harjoittelukouluprofessori”*

Keskusteltiin strategiassa esitetystä tavoitteesta perustaa harjoittelukouluihin tutkimuksen, kokeilun ja kehittämisen työryhmä, jota johtaa yliopistokohtaisesti harjoittelukouluprofessori tai muu tieteellinen johtaja. Asia jätettiin pöydälle ja siihen palataan eNorssin kevätseminaarin yhteydessä Joensuussa.

5. eNorssin kevätseminaari Joensuussa 24-25.4.2014 /yhdistettyihin työryhmiin osallistuminen

Päätettiin alustavasti se, miten koordinaattorit jakautuvat kevätseminaarissa yhdistettyihin työryhmiin (esim. Sanna ja Eeva-Maija menevät TutKoKe-ohjaajakoulutusryhmään, Tapani menee Tvt- TutKoKe-ryhmään, Hannu OPS - TutKoKe-ryhmään jne.) Sovitaan lopullisesti Joensuussa, kun tiedetään keitä kordinaattoreita on paikalla.

6. Harjoittelukoulujen ja yliopistojen välinen yhteistyö – hyvän TutKoKe-hankkeen syntyminen

Koordinaattorit olivat valmistautuneet esittelemään hyviä ratkaisuja sellaisista konkreettisista pedagogista kehittämishankkeista, joissa tutkijoiden ja harjoittelukoulun opettajien yhteistyö on ollut toimivaa. Esitysten pohjalta yritettiin hahmottaa yleisemmin hyvän TutKoKe-hankkeen ominaisuuksia sekä erityisesti niiden syntymiseen vaikuttavia tekijöitä.

Esimerkit Viikistä (Katariina), Oulusta (Outi), Raumalta (Eeva-Maija), Savonlinnasta (Sanna) ja Joensuusta (Risto).

Huomioita hyvien kehittämishankkeiden syntymiseen vaikuttavista tekijöistä:

- Jotta yksittäinen (esim. opettajan ilmaisema) kehittämis- tai tutkimusidea lähtisi etenemään, tulee esitettyä ideaa voida helposti testata → arvioidaan idean pedagogista- ja tutkimuksellista arvoa. Tätä varten harjoittelukouluihin on rakennettava toimintakulttuuria, jossa matalan kynnyksen keskustelumahdollisuuksia esim. koordinaattorin / rehtorin / tutkijan kanssa. Eri yksiköissä työskentelevät väitelleet tohtorit voisivat kehittää asiaa eteenpäin / muodostaa koulukohtaisia potentiaalisten kehittäjäopettajien lähitukiverkostoja / ideahautomaita.

- Ammatillinen vuorovaikutus (esim. tiimityöskentely koulussa) ihmisten välillä rikastuttaa työtä ja virittää samalla pedagogisia kehittämisideoita → huomioitava koulun johtamisessa ja esim. työjärjestyksessä avattava tälle mahdollisuuksia. Voidaanko huomioida koulun fyysisissä tilaratkaisuisissa?
- Normaalikoulujen opettajien ja tiedekunnan työntekijöiden / tutkijoiden väliset henkilösuhteet tärkeitä.

7. Hajanaisia poimintoja puheenvuoroista:

- Pitää saada lista opettajakunnalta asioista, joita he haluaisivat tutkia.
- Kouluissa ei aina ymmärretä sitä, että koko opettajakunta on osa TutKoKe-toimintaa, se ei kuulu vain koordinaattoreille.
- Kehittämisideat on kartoitettava systemaattisesti esim. kehityskeskusteluissa.
- Tulisi järjestää tilaisuuksia, joissa matalalla kynnyksellä esitellään omaa tutkimuksellista toimintaa.
- Rekrytoitava kehittäjiä.
- Tarvitaan aikaa.
- Ajanpuute on ongelma, organisoitava niin että voidaan tehdä työaikana.
- Kehittäjäopettajat tarvitsevat tiedekunnan apua.
- TutKoKe - toiminta on harjoittelukouluissa on vielä suhteellisen uutta. Toimintakulttuurin rakentuminen on vasta kehittymässä.
- jne.

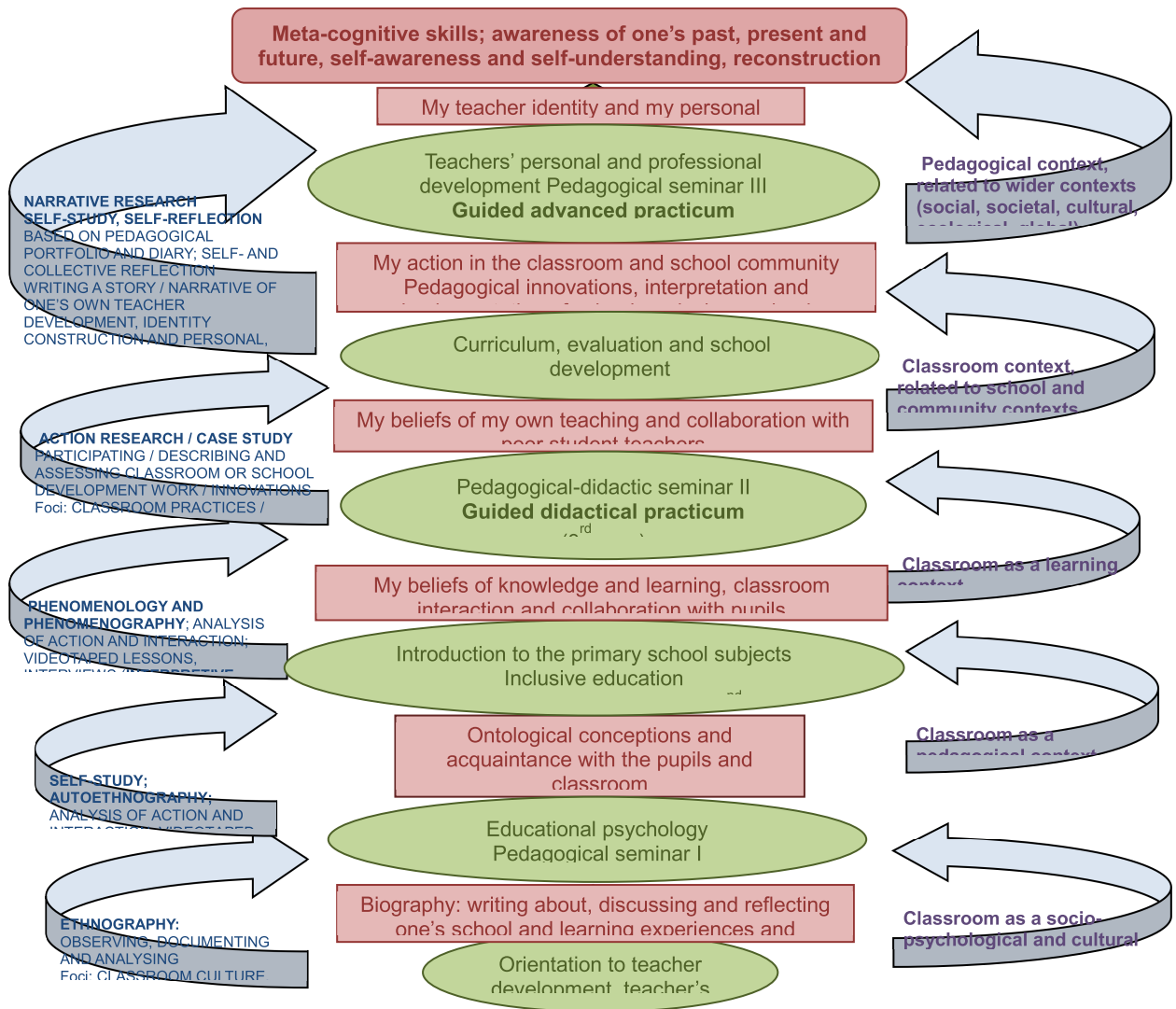
8. Lopuksi

Asetettiin seuraava tavoite: Jokainen koordinaattori toteuttaa omassa yksikössään yhden konkreettisen TutKoKe-toiminnon. Tämä tapahtuu ennen eNorssin kevätseminaaria, jossa "raportit".

Perjantai 28.3.2014

Kokouksen loppuyhteenvedo klo 9.00
Kotimatalle klo 10.00

Liite 1. Lauriala, A. Tutkiva opettajuus

Personal, pedagogical diary: During their studies teacher candidates describe, interpret and reflect their practicum experiences, focusing in the specific, given aspects in each phase, dialogue with theory
Digital, pedagogical portfolio: Teacher candidates collect, document, reflect and assess their practicum

Harjoittelukoulut tutkimus-, kokeilu- ja kehittämiskouluina

Harjoittelukoulut ovat yliopistojen opettajankoulutusyksiköitä, joiden antama opettajankoulutus perustuu yliopistoyhteyden kautta tieteelliseen tutkimukseen. Harjoittelukoulut toimivat ohjatun harjoittelun kouluina ja alueellisina tutkimus-, kokeilu- ja kehittämiskouluina. Tämä takaa määrätietoisien perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kehittämisen. Harjoittelukoulujen opettajat ovat työnkuvansa perusteella kehittäjäopettajia, jotka praktiseen kokemukseen ja teoreettiseen tietoon perustuen kehittävät opetusta ja ohjausta.

- Harjoittelukoulut
  - o *soveltavat* kehittämis- ja kokeiluhankkeissaan jo olemassa olevaa tutkimustietoa. Sovellettavan tiedon tulee olla koulutoiminnan ja ohjatun harjoittelun kannalta tarkoituksenmukaista,
  - o *mahdollistavat* oman henkilökuntansa tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaa,
  - o *kehittävät tutkimusorientoitunutta ohjattua harjoittelua* mm. harjoittelukoulujen ohjaajakoulutuksen kautta,
  - o *toimivat yhteistyökumppaneina* muiden tutkimustahojen kanssa. Tällöin luodaan edellytykset tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnalle ja pohditaan kumppanuuden eri muotoja,
  - o *toimivat tutkimus- kokeilu- ja kehittämissympäristöinä*, joilla on em. toimintaa sekä alueellisesti että valtakunnallisesti,
  - o *edistävät muuta tieteellistä tutkimustoimintaa*,
  - o raportoivat systemaattisesti koulujen tutkoke –toiminnasta sekä julkaisevat vuosittain omassa tieteellisessä julkaisussa tutkimuksen, kehittämisen ja kokeilutoiminnan kärkihankkeita
- *Harjoittelukoulut osallistuvat yliopiston tutkimushankkeisiin.* Normaalikoulut ovat aloitteellisia tutkimus- kokeilu- ja kehittämisideoidensa esille nostamisessa.
- *Harjoittelukouluihin perustetaan tutkimuksen, kokeilun ja kehittämisen yhteistyöryhmä, jota johtaa yliopistokohtaisesti harjoittelukouluprofessori tai muu tieteellinen johtaja.* Yhteistyöryhmän tehtävänä on koordinoida ja kehittää yliopistossa, sen eri tiedekunnissa ja laitoksissa sekä harjoittelukouluissa toteutuvaa tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistyötä.
- Jokaisesta harjoittelukoulusta kootaan asiantuntijarekisteri ja lisäksi *harjoittelukoulut verkottuvat tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminnassa*, jolloin mahdollistuu
  - yhteiset tutkimus-, kokeilu- ja kehittämishankkeet,

- eri alueiden asiantuntijoiden yhteistyö,
- täydennyskoulutuksen antaminen,
- rahoituksen hakeminen sekä
- eri yliopistojen tutkimustoiminnan välittyminen harjoittelukoulujen kautta.